

הסיבה שכל אדם צריך למות

כל הצומח, וכל הבעלי חיים, וכל מיני מאכל וכו' וכו'. וגם ברא גוים כדי שישרתו את ישראל שיוכלו ישראל לעסוק בתכלית הבריאה – שהיא ידיעת ה'."

יש כאן כוונה חדשה, כשנאמר בערב שבת הגדול בפיוט 'לכה דודי' "סוף מעשה במחשבה תחילה", 'מחשבה תחילה' – זו המחשבה הראשונה של הקב"ה לברוא את עם ישראל. ו'סוף מעשה' – אומר רבינו (תורה י"ח) שזו התכלית והסוף של הכל – שזה 'שעשוע עולם הבא'. ולפי מה חשב הקב"ה ב'סוף מעשה במחשבה תחילה' – הוא חשב על עם ישראל שיהיה להם 'שעשוע עולם הבא'.

תכלית הכל הוא 'שעשוע עולם הבא'

י. ומה עושים כדי לזכות לעולם הבא? אמרו חז"ל במשנה (סנהדרין י, א) "כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנַאֲמַר (ישעיהו ס, כא) "וְעַמְּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ". כל יהודי יש לו חלק לעולם הבא. ובעז"ה כל יהודי יזכה להגיע לעולם הבא, יש כאלו שזוכים להגיע לשם מיד, ויש כאלו שצריכים לעבור ניקיון, ובסוף אחרי שהם כבר נקיים, הם זוכים להיכנס לעולם הבא.

צדיקים יושבים ועטרותיהם – בראשיהם דייקא'

יא. והתענוג הגדול של עולם הבא? רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה ו' אות ג') שהתענוג העולם הבא – זה ידיעת השם יתברך, ובעין זה גם בתניינא (תורה ב' אות א'). בגמרא ברכות (דף יז.) מובא שבעולם הבא – "צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה". מסביר רבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה כ"א אות ד') – 'שעטרה' זה כתר, והכתר נמצא בדרך כלל מחוץ לראש, ואילו כאן כתוב: 'עטרותיהם בראשיהם' – רבינו מדייק מהמילה 'בראשיהם' שהעטרה נכנסת להם בתוך הראש בפנים. והכוונה בעומק – מסביר רבינו: השכל המקיף שהוא 'עטרות' – נכנס בפנים תוך הראש. וכשזוכה לשכל מקיף גדול כזה, אז יכולים ליהנות מזיו השכינה, וההנאה מזיו השכינה – שיודעים את הקב"ה בידעה כזו שאי אפשר היה לדעת אותה כל זמן שהיינו כאן בעולם הזה בגבול הגוף.

מדוע ידיעת עולם הבא נקראת 'שעשועים'

יב. וידעה של עולם הבא זה בחי' 'שעשועים', כי כל רגע נתגלה שם ידיעה חדשה. מה פרוש המילה 'שעשועים'? יש פסוק (ישעיהו יא, ח) בפרק שעוסק במשיח ומה יהיה בימיו: "וְשַׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל חַר פֶּתֶן, וְעַל מְאֹרֶת צִפְעוֹנִי – גָּמוּל יְדוּ הֶדְדָּה", כשרואים דבר חידוש זה משעשע את המוח. לראות תינוק משחק עם נחש ארסי – כ'פתן', זה דבר שכולם משתעשעים לראות אותו, משעשע ומסקרן ומפתיע. וכך החידושים שיהיו בידיעת הקב"ה, הם יהיו חידושים מפתיעים – ולכן הם משעשעים, כל רגע הפתעה חדשה, וזה דבר שרק הקב"ה יכול לעשות, דבר שאנחנו בכלל לא יכולים להבין בשכלנו. וכשיהיה בעולם הבא את הבחינה של 'עטרותיהם בראשיהם' – היינו שייכנס השכל המקיף תוך הראש ויהיה פנימי, נשיג את שעשוע עולם הבא.

עבודת ה' רק לשם קיום מצות ה'

יג. רבינו הקדוש אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה ל"ז תניינא) שאדם צריך לעבוד את הקב"ה – רק לשם הקב"ה, ואפילו לא בשביל כוונה לשכר בעולם הבא, ואפילו שכל תכלית העוה"ז היא התגמול של עולם הבא, בכל עבודת ה' היא לא בשביל זה, אלא לעבוד את הקב"ה רק כי הקב"ה ציוה לעבוד אותו, וזו המדרגה הכי גבוהה שקיימת לכוון בעבודת השם שלי רק לשם הקב"ה.

ו. פי, אדם הראשון קודם החטא – היה לו 'כתנות אור' ואחרי החטא הקב"ה עשה להם 'כתנות עור' – שהם מכונים בזהר 'משכא דחויא' עור הנחש. כל אדם שחי בעולם הזה צריך להיפטר מהעולם, ולא לעלות בגופו לשמים, כמו שמצינו על חנוך בן ירד (שהוא מלאך מט"ט), ועל אליהו הנביא שנכנסו בחייהם לגן עדן, ובמסכת ארץ זוטא (פ"א) מובא שהיו עשרה צדיקים שזכו לזה, אבל כל שאר האנשים, וגם צדיקים גדולים לא עולים לשמים, אלא חייבים להיפטר מהעולם.

והסיבה לזה מפני שאחרי חטא הדעת אדם הראשון וחוה קבלו מהקב"ה 'כתנות עור', שזה הגוף שנקרא בשם 'משכא דחויא' – עור הנחש. ולכן אם נרצה להתענג בגן עדן, איך נביא לשם את הגוף שלנו שהוא מגושם כל כך, ולכן מה שעושים – משאירים את הגוף כאן, והנשמה עולה למעלה לשמים, ואז היא מתלבשת בלבוש רוחני שנקרא 'חלוקא דרבנן' (חלוק החכמים, ורומז לבגד רוחני של הנשמה). ואותו לבוש 'חלוקא דרבנן' שהנשמה מתלבשת בו, עשוי מהמצוות והתורה שאדם קיים בעולם הזה.

עיקר הבסיס של 'חלוקא דרבנן' הוא מצות ציצית

ז. על מצוות ציצית אמרו חז"ל (נדרים כה. שבועות כט.) שהציצית שקולה כנגד כל המצוות. ובזהר (בראשית כג:) נקראת ציצית 'עיטופא דמצוה' – בגד המצוה. ולמה שקולה הציצית כנגד כל המצוות? כי הציצית עצמה – היא ה'חלוקא דרבנן'. בכל המצוות שאדם עושה, הוא תופר קישוטים וחוטי זהב, ויהלומים ואבנים טובות רוחניות – ב'חלוקא דרבנן' שלו, שזו מצווה ציצית.

ולכן מצות ציצית היא מצווה שמלווה אותנו כל העשרים וארבע שעות ביממה, וכל השבעה ימים בשבוע. האר"י ז"ל אומר שצריך גם לישון עם הציצית, ולא להוריד אותה בלילה, כדי שאדם כל הזמן יזכה לקיים את המצוה הקדושה הזאת של הציצית, וכל התרי"ג מצוות נרמזות בציצית. וכמו שכתוב בפרשת ציצית (במדבר טו, לט) "וְרָאִיתֶם אֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה', ופירש"י: גימטריא של ציצית 600, ושמונה חוטיה, וחמישה קשרים – הרי תרי"ג, עכ"ל. כל תרי"ג מצוות רמזות בציצית והציצית היא ה'חלוקא דרבנן' בעצמו. וכל המצוות שעושים הם הקישוטים והתוספות שאנחנו מוסיפים למצות ציצית (חלוקא דרבנן) ולכן מצות ציצית חשובה מאוד, ומעלתה ושכרה גדולים מאוד.

תכלת – תכלית

ח. בציצית יש פתיל תכלת. מה זה תכלת? רבינו הקדוש אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה י"ח ח"א) שתכלת זה בחינת ה'תכלית' – כי התכלת שבציצית מרמזת על התכלית של הכל, שזה עולם הבא. רבינו מביא שם את מה שאומרים בפיוט 'לכה דודי' – "סוף מעשה במחשבה תחילה", ומה זה 'סוף המעשה', ומה זה 'המחשבה תחילה'? וזה המחשבה הראשונה בכל הבריאה.

ביאור 'סוף מעשה במחשבה תחילה'

ט. מובא במדרש רבה (בראשית רבה א, ד) "ישראל עלו במחשבה תחילה", ובלשון המדרש: 'מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר'. כלומר, המחשבה הראשונה שהקב"ה חשב בבריאה – היא לברוא את עם ישראל. ואחרי שהקב"ה חשב לברוא את ישראל, חשב שישראל צריכים עולם – כדור הארץ כדי שיוכלו לחיות בו, ולברוא בו יבשות וימים, ולברוא לו שמש וירח וכוכבים, ולברוא בעולם את

הלשמה האמיתית, כדי שה' יתברך יוכל לתת לנו הטובה שהוא רוצה לתת לנו, ולא בשביל שאנחנו נהנה, אלא בשביל התענוג של הקב"ה כביכול, שיושלם כל כוונתו בבריאה להיטיב.

שם בעולם הבא מתקיים רצונו יתברך שנכיר אותו

י. נוסף על כל זה יש בבחינת 'שעשוע עולם הבא' תכלית הבריאה, והוא שברא ה' יתברך את העולם כדי שנכיר אותו יתברך, כמבואר בזוהר פרשת בא (ח"ב דף מב), וז"ל: **בְּגִין דִּישַׁתְּמוּדְעוּן לִיהּ בְּמִדּוֹת דִּילִיהּ, בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה. וְתַרְגּוּם: כְּדִי שִׁידְעוּ אוֹתוֹ בְּמִדּוֹת שְׁלוֹ בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה.** ובעולם הזה אי אפשר להכיר טוב את הקב"ה, כמו שנאמר למשה (שמות לג, ט): **"כִּי לֹא יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחַיִּי, כִּי מִה לַעֲשׂוֹת, אֲנַחְנוּ בְּמַצִּיאוֹת שֶׁל גּוֹף גִּשְׁמִי שֶׁמִּפְרִיעַ לָנוּ לְהַשִּׁיג בְּשִׁכְלָנוּ הַשְּׂגוֹת רֹחַנִיּוֹת כְּאַלֶּה. וְלִכֵּן כְּדִי לְהַגִּיעַ לְעוֹלָם הַתְּגִמּוּל, צָרִיךְ לְהִשְׁאִיר אֶת הַגּוֹף כְּאֵן בַּקֶּבֶר וְרַק כְּשֶׁאֲדָם עוֹלָה לְמַעְלָה – הוּא זֹכֵה לְחִלּוּקָא דְרַבְנָן, שְׁעַם מְלִבוֹשׁ כֹּזֵה אֲפֻשֶׁר לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוֹת אֱלוֹקוֹת.**

הגמרא (סוף תענית לא.) אומרת: אמר ר' אלעזר: עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים, והוא יושב ביניהם בגן עדן וכל אחד מראה באצבעו שנאמר (ישעיה כה, ט): **"וְאָמַר בְּיוֹם הַהֵן אֶלְהִינוּ זֶה קְוִינוּ לֹא וְיוֹשִׁיעֵנוּ וְגו'".** כל הצדיקים יראו באצבעו ויאמרו **"זֶה ה' קְוִינוּ לֹא נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ"**, לנקודה הזאת והשמחה הגדולה נזכה אליה כשפושטים את הגוף שלנו ולובשים 'חלוקא דרבנן'.

חלוקא דרבנן – זיהרא עילאה – שבת הגדול

יח. 'חלוקא דרבנן' – זה בחינת הבגדים של אדם הראשון קודם החטא. הזוהר הקדוש בבראשית (דף לו:) מכנה את הבגדים של אדם הראשון קודם החטא: **"זיהרא עילאה"** – זוהר העליון. והבגדים האלו שייכים ל'שבת הגדול'. ולמה? כי כבר בשבת הראשונה של ימי בראשית, לא היו לאדם את הבגדים האלו, אלא הוא קיבל מהקב"ה כתנות עור, כמו שכתוב (בראשית ג, כא): **"וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹקִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם"**, וזה היה ביום שישי, וכך הם נכנסו לשבת הראשונה עם 'כתנות עור'. יוצא שהבחינה של 'זיהרא עילאה', מגיעה מ'שבת הגדול' – שהאיר בשבת ימי בראשית כנ"ל (אות ד), ולא מבחינת 'שבת בראשית' שהיתה אחר כך, כי אז כבר חטאו וידעו שהם עירומים, והפסידו את 'זיהרא עילאה'.

בתורתו של ר' מאיר כתוב 'כותנות אור'

יט. והיות שבחינת 'שבת הגדול', היא חוזרת כל פעם בשבת קודם הפסח, נמצא שכל שבת הגדול יש בו את המדרגה הגבוהה של לבוש אדם הראשון קודם החטא, שזה הבחינה של 'כותנות אור' (ולא כותנות עור). התנא הקדוש רבי מאיר, היה דבוק בסוד הזה של 'כותנות אור', כמובא במדרש (בראשית כ, יב) **"בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבִּי מְאִיר מְצִאוּ כְּתוּב: כְּתוּב: כְּתוּב: אֲוֹר'".** בספר תורה של רבי מאיר כתוב 'כותנות אור', במקום 'כתנות עור' בשבילנו זה לא ספר כשר, ואם יהיה כתוב בא' – הס"ת פסול, כי אנחנו מבחינת 'כותנות עור'. אבל מגלה האר"י ז"ל (שער הגלגולים הקדמה ל"ו דף מד.), שיש נשמות שזכו לבחינת 'זיהרא עילאה'. ואחת מהם זו נשמת אחיה השילוני. אחיה השילוני זכה נשמה גבוהה שנקראת 'זיהרא עילאה'. והן נשמות שיש להן את הבחינה של קודם חטא אדם הראשון, דהיינו שלא השתתפו בחטא.

רבינו זכה שנשמתו לא השתתפה בחטא עץ הדעת

כ. רבינו הקדוש אומר בשיחות הר"ן (שיחה קס"ו), וז"ל: **אָמַר, הָעוֹלָם סוֹבְרִים שְׂמִיחָת שְׂאֵנִי נֶכֶד הַבְּעַל שֵׁם טוֹב זַ"ל, מְחַמֵּת זֶה זְכִיתִי**

למה שמח הבעש"ט כשאמר לו שאין לו עולם הבא

יד. כשהבעש"ט היה באיסטנבול הוא עשה שם נס ופלא, שהוא בירך זוג חשוך בנים שלא היה להם שום סיכוי על פי הטבע ללדת ילדים, והבעל שם טוב בירך אותם, ובגלל זה השטן קטרג לפני הקב"ה ואמר לו: **'מה זה שהבעש"ט עושה מה שהוא רוצה, ומשנה את הטבע יותר מדי, ומבטל את הבחירה בעולם. אמרו לשטן: תכליס מה אתה רוצה? אמר השטן, אני מבקש שלא יהיה לבעש"ט שכר על עבודת ה' שלו. וקבלו בשמים את הקטרוג ויצא כרוז שלרבי ישראל בן שרה אין שכר לעולם הבא. וכששמע זאת הבעל שם טוב, הוא התחיל לרקוד ולשמוח ואמר: 'אם כן אעבוד את הקב"ה בלי שכר עולם הבא'.**

ולמה שמח הבעש"ט? כי אמר שעד עכשיו רציתי לעבוד את הקב"ה רק ל'שמה', רק לכבוד הקב"ה ולא בשביל שום דבר בעולם, אבל בכל פעם שהייתי נזכר בעולם הבא שיהיה לי, בין אם אני חושב על זה, ובין אם לא, ידעתי שיש לי עולם הבא גדול, וזה כבר היה פוגע קצת ב'לשמה' של עבודת השם שלי, אבל עכשיו בגלל דברי השטן ששמעתי כרוז מהשמים שאין לבעש"ט עולם הבא, ולכן אני שמח שאני יזכה לעבוד את הקב"ה ב'לשמה' אמיתי. ואז השטן ראה שהוא חפר לעצמו בור גדול, ואמר אני מבטל את הקטרוג. אמרו לשטן: **'אי אפשר לבטל'.** עד שהוא אמר: אני מוכן שהבעש"ט יקבל על עבודתו שכר כפול ומכופל. ורק אז ויתרו לשטן, בזה שהחזירו לבעש"ט עולם הבא כפול ומכופל.

ביאור ענין 'תכלית העבודה' והלשמה

טו. רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה ל"ח"ב) שעבודת ה' הכי גדולה זה לעבוד את הקב"ה לא בשביל שכר, אלא לשם שמים. ואני שואל ממה שמבואר כאן בתורה י"ח שתכלית הכל זה 'שעשוע עולם הבא', ולכאורה אם זו התכלית הרי שעבודת ה' בעולם היא בשביל זו התכלית והתשובה: רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה צ"ו) ק"דס **בְּרִיאַת הָעוֹלָם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֵדֵן וְקִשְׁטָאֵת עֲצָמוּ בְּתַפְלִתָּן וּבְמַעֲשֵׁי טוֹבִים שֶׁל צְדִיקִים, שְׂצֻפָּה שִׁיחֵי צְדִיקִים, שְׂעַל יְדֵי מַעֲשֵׁי טוֹבִים שְׁלֵהֶם וּמְשֻׁלוֹ בְּתַפְלִתָּם, וּפְעֻלוֹ כָּל מַה שִׁירְצוּ, עַל דְּרָף "צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹקִים" (שְׁמוּאֵל ב' כג, ג. עֵינַן מוֹעֵד קַטָּן דְּף טו:), עכ"ל.** התענוג הכי גדול של הקב"ה, זה להיטיב לעם ישראל, שאנחנו נהיה צדיקים ונוכל לפעול בתפילתנו לשנות את הטבע. הקב"ה רוצה לתת לעם ישראל שפע של בריאות, שמחה, זיווג, עשירות, בנים נחת וכו', ורוצה לתת לך כל הדברים הטובים, אלא שלפעמים אנחנו לא נותנים לו כביכול לתת לנו את השפע על זה נאמר (ירמיה ה, כה) **"עוֹנוֹתֵיכֶם הִטּוּ אֵלַי וְחַטָּאוֹתֵיכֶם מָנְעוּ הַטּוֹב מִכֶּם"**, כי בזה שאדם חוטא, יש בזה שתי בעיות, גם שהוא חוטא, וגם הוא מפריע כביכול להקב"ה לתת לו טובה, הקב"ה כל הזמן רוצה להשפיע על האדם עוד ועוד טוב, וזה רצון הקב"ה.

התענוג הגדול של ה' יתברך כשאנחנו זכאים שייטיב לנו

טז. אומר הרמח"ל (כמסילת ישרים פ"א) הטוב האמיתי נמצא רק במקום אחד – בעולם הבא, והאדם בעולם הזה מכין את עצמו בשביל בשביל לזכות לטובה הזאת. ולפי"ז יוצא, שכביכול התענוג הכי גדול של הקב"ה הוא מתי שאנחנו נתענג על זיו השכינה בעולם הבא, כי אז הוא יוכל להשפיע עלינו טובה אמיתית בלי די. וזהו שהתכלית היא 'שעשוע עולם הבא', דהיינו שנזכה לעשות את רצונו כאן בעולם בשלמות, ואז יהיה תענוג להקב"ה בעולם הבא הכי גדול, כי אז הוא יהיה לו כביכול על מה להיטיב לנו בלי סוף. וזו בחינת

(56) שנה, נמצא שאחיה השילוני בן נ"ו שנה כשיצא ממצרים לכל הפחות, ושמה יותר, כגון שנוולד בחיי עמרם הרבה. אחיה השילוני לוי היה וכו'". מתרצת הגמרא, אחיה השילוני – לוי היה. ועל שבת לוי לא נגזרה גזירת למות במדבר מפני שהם לא חטאו בעגל, ולכן הם לא היו בסיפור הזה.

אחיה השילוני האריך ימים והיה מבית דינו של דוד המלך

כד. אחיה השילוני הלוי, האריך ימים והיה בבית דינו של דוד המלך, (כמובא בגמ' ב"ב שם), וכך כותב הרמב"ם בהקדמה ליד החזקה. וז"ל: "אחיה השילוני מיוצאי מצרים היה, ולוי היה ושמע ממשוה ויהי קטן בימי משה, והוא קבל מדוד ובית דינו", עכ"ל. הרמב"ם לא אהב מיסטיקה בכלל, והרבה דברי חז"ל הרמב"ם הסביר אותם שהם אגדות ומשלים ולא כפשוטם, אבל את זה הרמב"ם קיבל, שאחיה השילוני חי מזמן עמרם אבי משה, ועד אליהו הנביא, והוא זכה להאריך ימים ולחיות כ-600 שנה.

אחיה השילוני רבו של הבעל שם טוב

כה. כותב בעל התולדות יעקב יוסף (בפרשת בלק), שאחיה השילוני היה גם רבו של מורי רבי הבעל שם טוב הקדוש. לבעל שם טוב הקדוש היתה עליית נשמה במעשים של כל יום, אבל יש עליית נשמה שלו שמפורסמת מאוד, כי הבעל שם טוב בעצמו סיפר עליה לגיסו באיגרתו, וז"ל: בראש השנה שנת תק"ו עשיתי השבעת עלית נשמה פיזית, וראיתי דברים נפלאים במראה, מה שלא ראיתי עד הנה מיום עמדי על דעתי, ואשר ראיתי ולמדתי בעלותי לשם, בלתי אפשרי לספר ולדבר אפילו פה אל פה וכו'. וראיתי במראה כי הס"מ עלה לקטרג בשמחה גדולה, אשר לא היתה במוטה, ופעל פעולותיו גזרות שמד על כמה נפשות שיהרגו במיתות משונות, ואחזקתיו פלצות, ומסרתי ממש נפשי. ובקשתי ממורי ורבי שלי [אחיה השילוני] שילך עמי, כי סכנה גדולה לילך ולעלות לעולמות העליונים, כי מיום עמדי על דעתי, לא עליתי בעליות גדולות במוהן. ועליתי מדרגה אחר מדרגה, עד שנכנסתי להיכל משיח, ששם לומד משיח תורה עם כל התנאים והצדיקים, וגם עם שבעה רועים. ושם ראיתי שמחה גדולה עד מאוד, ואיני יודע לשמחה זו מה היא עושה וכו'. ושאלתי את פי משיח אימתי אתי מר' (מתי יבוא הארון?) והשיב לי: בזאת תדע, בעת שיתפרסם למודך בעולם, ויפצו מעינותיך חוצה, מה שלמדתי אותך והשגתי, ויוכלו גם המה לעשות יחודים ועליות כמוך ואז יכלו כל הקלפות ויהיה עת רצון וישועה.

"אימתי קאתי מר"? זו שאלה שכל מי שפוגש את המשיח, מיד הוא צריך לשאול אותו את זה. גם ר' יהושע בן לוי בגמ' בכתובות (דף ע"ו:) שאל כך את משיח, ואז המשיח ענה לו תשובה שונה ממה שהמשיח ענה לבעש"ט, כמובא בגמרא בכתובות (שם) שמשח ענה לריב"ל: "היום". ור' יהושע בן לוי חיכה כל היום וכשראה שהמשיח לא בא, הוא שאל את אליהו, וכי הוא שיקר לי? א"ל אליהו: הוא התכוון לפסוק (תהלים צה, ז): "היום אם בקלו תשמעו". ולשאלת הבעש"ט ענה המשיח: בעת שיתפרסם למודך בעולם, ויפצו מעינותיך חוצה. ומכיון שהבעל שם טוב הוא צדיק שמכין את העולם לביאת משיח צדקנו, ולכן עוזר לו הנביא אחיה השילוני.

אחיה השילוני – משה דוד אליהו – בחינות משיח

כו. ונראה כמה דברים פלאיים על הצדיק אחיה השילוני. הבאנו את הגמ' שאחיה היה תלמידו של משה, וכן קיבל מבית דינו של דוד המלך, והיה רבו של אליהו הנביא. מה משותף לשלושת הצדיקים

למדרגתי. לא בן הוא, רק עם דבר אחד הצלחתי, ועל ידי זה זכיתי לעלות למה שזכיתי, עכ"ל. ושם בשיחה לא מובא, אבל יש השמטה שהביא אותה ר' אברהם בר' נחמן בכוכבי אור (ח"ב אות כ"ב) ובחיי מוהר"ן (אות תרט"ג), וז"ל: ושמעתי שאמר, כי איתא בדרשי המקבילים, אשר אדם הראשון בעת שאכל מעץ הדעת, טעמו כל הנשמות מעץ הדעת, אבל נשמתו הקדושה זכתה שלא טעמה כלל מעץ הדעת, עכ"ל. יש נשמות שזכו להיות בחטא אדם הראשון, כמו הנשמה של רבי אלימלך מליז'נסק, וכמו נשמת רבינו, שהן נשמות מאוד גבוהות שברחו (מבחינתם) קודם החטא.

בענין נשמת הנביא אחיה השילוני

כא. ומגלה האר"י ז"ל (ספר גלגולי נשמות להרמ"ע מפאנו אות פ' סעיף ח') שבשורש אחיה השילוני שזכה שתהיה נשמתו מ'זיהרא עילאה', יש כמה צדיקים מאוד גדולים. והם: משה רבינו, אחיה השילוני, זכריה הנביא (שהיה לפני חרבן בית המקדש) ורבי שמעון בר יוחאי.

שבעה דורות קפלו את כל העולם כולו

כב. מובא בגמרא (בבא בתרא דף קכ"א): "ת"ר, שבעה קפלו את כל העולם כולו, (מבריאת העולם ועד סוף הדורות) מתושלח ראה אדם, שם ראה מתושלח, יעקב ראה את שם, עמרם ראה את יעקב, אחיה השילוני ראה את עמרם, אליהו ראה את אחיה השילוני – ועדיין (אליהו) קיים". ע"כ פירש רשב"ם, וז"ל: בא להודיענו שאלו השבעה – מתוך שצדיקים היו ועסקו בתורה חיו כל כך. קפלו את כל העולם. סיבבוהו והקיפוהו שנתקפל העולם ביניהם (בשנת חייהם), ע"כ. יוצא שיש שבעה צדיקים שחיו כל הזמן רצוף מבריאת העולם עד סוף העולם. והם: 1. אדם הראשון. 2. מתושלח. 3. שם. 4. יעקב. 5. עמרם. 6. אליהו. 7. אחיה השילוני. וכל אלו השבעה שמשו זה את זה, ולימדו את התורה מרב לתלמיד. אדם הראשון לימד תורה את מתושלח. ומתושלח לימד את שם בן נח עוד לפני המבול, שהרי מתושלח נפטר שבעה ימים קודם המבול, כמו שכתוב (בראשית ז, ד): "כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ" ופירש"י: "אלו שבעת ימי אבולו של מתושלח הצדיק שחם הקב"ה על כבודו, ועיכב את הפורענות (סנהדרין קח) וכו'".

ומי שזכה לשמש את מתושלח היה שם בן נח. כי בזמן המבול שם היה בן 98. וכמפורש בתורה שרק שנתים אחר המבול נעשה בן מאה. שם ראה את מתושלח שראה את אדם הראשון. ושם לימד תורה את יעקב אבינו (שכדוע למד בישיבת שם ועבר). ועמרם (אבי משה) זכה ללמוד תורה אצל יעקב אבינו ולשמש אותו, ועמרם לימד תורה את אחיה השילוני, ומי ששימש את אחיה השילוני, היה תלמידו אליהו הנביא – "ועדיין הוא קיים". אליהו שעלה בחייו בסערה השמימה חי עד היום.

אין על אחיה השילוני לא חלה גזירת יוצאי מצרים

כג. שואלת הגמרא, הרי כתוב (במדבר טו, כה): "כי אמר ה' להם מות ימתו במדבר ולא נותר מהם איש כי אם בלב בן פנח והיושע בן נון". כלומר, אם אחיה השילוני היה מיוצאי מצרים והוא ראה את עמרם, וכמו שאמרו שם בגמ': "תניא, אחיה השילוני מיוצאי מצרים היה, ותלמידו של משה", וא"כ איך יתכן שהוא חי כמעט 600 שנה?

(פירש רשב"ם: אחיה השילוני נתנבא בימי ירבעם, ואם נאמר שאחיה ראה את עמרם במצרים, היאך יצא מהמדבר ובה לו לארץ, והלא כל ימי יעקב במצרים י"ז שנה, ועמרם ראה את יעקב יום אחד לכל הפחות, ושני חיי עמרם קל"ז שנה – הרי קנ"ד (154) ואחיה ראה את עמרם, כמה נשארו להם מ-210 אחר מות עמרם – נ"ו

ואז הרשע אומר לצדיק שלידי: 'מה נראה לך שירבעם בן שהוא צדיק כזה גדול, יגיד לנו לעבוד עבודה זרה?... הרי כתוב (שם): "וַיִּרְבְּעֵם יֵצֵא מִירוּשָׁלַם וַיִּמְצָא אֶתֹו אַחִיהַּ הַשִּׁילֹנִי הַנְּבִיא... וְהוּא מִתְכַּסֶּה בְּשֵׁלֶמָה הַדָּדָשָׁה..."', דורשת הגמרא (סנהדרין קב.) שהם חידשו חידושי תורה – כשמלה חדשה שאין בה דופי, וזו תורתו של ירבעם שלא היה בה שום דופי. ירבעם תלמידו של אחיה היה ת"ח עצום והיה בו הרבה תורה, וכך חשבו כולם, שלא יתכן שהוא מתכוון לע"ז, אלא הוא רק מתכוון לבחון אותנו אם נלך איתו עד הסוף. ובסוף כולם חתמו, וגם אחיה השילוני חתם.

הטעות של יהוא המלך

ל. אומרת הגמרא (שם) שיהוא המלך שהיה צדיק גדול, שביער את כל העבודה זרה של אחאב, והרג את 450 נביאי הבעל, ועשה את הכל טוב. ובכל אופן כתוב (מלכים ב' י, לא): "וַיְהִי־הוּא לֹא שֹׁמֵר לְלִבָּת בְּתוֹרַת ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל לְבָבוֹ לֹא סָר מֵעַל חַטָּאוֹת יִרְבְּעֵם אֲשֶׁר הִחֲטִיֵּא אֶת יִשְׂרָאֵל", שואלת הגמרא מה קרה שהמלך יהוא הצדיק נפל בעבודה זרה? אומרת הגמרא: "ראה חותמו של אחיה השילוני וטעה". וזה החותם של ירבעם בן נבט שהחתים את כולם, וגם את אחיה השילוני.

בזמן ירבעם היה בלבול מאוד גדול עם כל הענין של העגלים, כי העגלים היו אומרים: 'אנכי ה' אלוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', והיתה מחלוקת גדולה בעם ישראל, היו כאלה שחשבו שזה התגלות אלוקות, וזה לא עבודה זרה, וטעו טעות תמורה. ולכן גם יהוא המלך הצדיק כשראה את החותם של אחיה השילוני גם הוא טעה ונפל בעבודה זרה.

פטירת האדם יש בה בחינת 'ירידה צורך עליה'

לא. יוצא שמצד אחד אחיה השילוני יש בו בחינת 'זיהרא עילאה', והוא כל כך גבוה, כי הוא קשור במשה, ודוד המלך, ואליהו הנביא, שהם צדיקים הכי גבוהים. ומצד שני, יש לו תלמיד רשע כמו ירבעם בן נבט, וזה לא פשוט בכלל. וההסבר, כל התורה הולכת בבחינת 'ירידה צורך עליה'. גם כשאדם נפטר מהעולם זה ירידה לצורך עליה, כשהאדם פושט את גופו – ה'משכא דחויא', וכשהוא נפטר יושבים עליו שבעה, וכולם עצובים, אבל זה גם 'ירידה לצורך עליה', כדי שעכשיו הוא יזכה להתענג בעולם העליון.

בחינת 'סותר על מנת לבנות' בבית המקדש

לב. גם ענין של חורבן בית המקדש, יש בו בחינת של סותר על מנת לבנות. כתוב בפסוק (תני ב, ט): "גְדוֹל יְהִי כְבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן אָמַר ה' צְבָאוֹת". הבית השלישי שיבנה יהיה כבודו יותר מפיו מן המקדש הראשון, (וק"ץ מבית שני). ואם כן, כדי להגיע לבית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו, אנחנו צריכים להתאבל ולבכות על החורבן, אבל אנחנו גם מתנחמים, אחרי תשעה באב, כי יש את שבת נחמו ואפילו בחצות היום של ט' באב עוסקים בנחמה, ובט"ז באב כבר זה יום טוב ושאלנו בשיעור, למה עושים 'שבת נחמו', הרי לא השתנה כלום אחרי ט' באב (חז"ן ממה שהפכנו דף בלוח שנה...), עדיין לא נבנה בית המקדש?

התשובה: שגם זה חלק מעבודת השם, יש זמן של עבודת ה' דרך אבלות על החורבן, ויש עבודת ה' של נחמה, ויש עבודת ה' של שמחה וריקודים. ואותו אדם שאתמול התאבל, מחר יהיה שמח. וזאת עבודת ה' שלנו, שמצד אחד אנחנו אבלים על החורבן, ומצד שני אנחנו יודעים שזה סותר על מנת לבנות. הקב"ה סתר את הבית

האלו, משה, דוד, ואליהו הנביא (ר"ת אדם)? שלושתם הם בחינת נשמות של משיח. שהרי דוד המלך זה ה'נפש' של 'משיח', ואליהו הנביא זה ה'רוח' של משיח. ומשה רבינו הוא ה'נשמה' של משיח, ואחיה השילוני הוא בחינת 'חיה' של משיח – 'זיהרא עילאה', שזו גם הבחינה של רשב"י – התנא רבי שמעון בר יוחאי. והבחינה הגבוהה של אחיה השילוני שיש בו חלק מנשמת משיח. ויש כאן רמז נפלא מהרב גינזבורג שליט"א: 'השילוני' = גימטריא 411, שזה עולה בדיוק גימטריא משה, דוד, אליהו = 411. וזה ממש פלא פלאות. שאחיה הנביא תלמידו של משה, והיה מבית דין של דוד המלך, ורבו של אליהו, ובמילה 'השילוני' נכללים שלושת הצדיקים שאחיה קשור בהם.

למה נקרא אחיה - השילוני

כו. ולמה נקרא 'השילוני', לפי הפשט מפני שבא משילה. מפרש 'בעל הטורים' (בראשית מט, י): "עַד כִּי יָבֹא שִׁילָה" – עד שיבוא אחיה השילוני. ותיכף נראה באיזה הקשר הוא אומר את החידוש הזה. וא"כ אחיה השילוני הוא משילה, והזוהר (בראשית דף כה): 'שִׁילָה' גימטריה משה – 'אחיה השילוני' זה בחינת משה רבינו, ויש לו את כל הבחינות הגדולות האלו. ואחיה הוא רבו של הבעש"ט הקדוש, ותפקידו של הבעש"ט, זה להכין את הגאולה העתידה. את הדבר הגדול הזה מלמדו רבו אחיה השילוני.

אחיה השילוני המליך את ירבעם בן נבט

כת. והרב גינזבורג שליט"א אמר עוד גימטריא פלאית 'השילוני' גימטריא 411, ואם נוסיף את המילה אחיה נקבל 435. $411+24=435$. שזה עולה בדיוק 'ירבעם בן נבט' (435) וזה גם פלא פלאות. ואחיה המליך את ירבעם, וכמו שדורש הבעל הטורים את הרמז בפסוק (בראשית מט, י): "לֹא יִסּוֹר שְׁבֵט מִיְהוּדָה ... עַד כִּי יָבֹא שִׁילָה" – מתי יסור שבט מיהודה? עד כי יבוא שילה, עד שיבוא אחיה השילוני, שבא משילה, והוא יסור שבט מיהודה וימנה את ירבעם בן נבט למלך.

ולמה אחיה מינה את ירבעם למלך? זה היה על פי הנבואה, מובא בגמ' (סנהדרין דף קא): מפני ששלמה לא מחה כדבעי בנשיו הנוכריות שעבדו את אלוהיהם, בא אליו אחיה השילוני ואמר לו שהשם אמר שהמלכות שלו תקרע לשניים. כמו שכתוב (מלכים א' יא): "וַיַּעַן אֲשֶׁר הָיְתָה זֹאת עִמָּךְ וְלֹא שָׁמַרְתָּ בְּרִיתִי וַחֲקִיתִי... קָרַע אֶקְרַע אֶת הַמַּמְלָכָה מֵעַלְיֶךָ וְנָתַתִּיהָ לְעַבְדְּךָ, אֲךָ בְּיָמֶיךָ לֹא אֶעֱשֶׂנָה לְמַעַן דָּוִד אָבִיךָ מִיַּד בְּנֶךָ אֶקְרַעֶנָה". וכתוב בתרגום שיר השירים (פרק ח'): ששלמה המלך כעס מאוד על אחיה השילוני ורצה להורגו, ואחיה היה צריך לברוח מפני שלמה. והוא ברח עם ירבעם בן נבט למצרים, וכך ניצלו משלמה המלך.

ביצד הטעם ירבעם את ישראל

כט. כשרצו להמליך את ירבעם הוא מאוד פחד ואמר אני לא מזרע מלכות בית דוד, ואיך אני יכול להיות בטוח שמחר לא תהרגו אותי? ותחזרו לרחבעם בן שלמה, ואז הם אמרו לו: 'אנחנו נעשה כל מה שתרצה'. אמר להם ירבעם, אפילו אם אני יגיד לכם לעבוד עבודה זרה? אמרו לו: חס ושלום. מה עשה ירבעם? לקח את כל הצדיקים גדולי ישראל, ואת כל הפושעים הצבועים שלא יודעים שהם רשעים, שם אותם ביחד. ואז אמר להם ירבעם בן נבט: אתם מקבלים אותי למלך? אמרו לו: 'כן, אתה המלך ע"פ הנבואה של אחיה הנביא'. אמר להם: אפילו לעבוד עבודה זרה? אמרו לא ח"ו.

ומהי התפירה שצריך לתפור? ירבעם בן נבט צריך לצאת ממנו משיח בן יוסף. רבינו הקדוש היה בעיר זלטיפאלי, ושם היתה עליו מחלוקת מאוד גדולה. ורבינו אמר בזלטיפאלי סבלתי פעמיים גיהנום. רבינו היה שם שנתיים – 24 חודשים, ומשפט רשעים בגיהנום ייב חודש, לכן רבינו אמר סבלתי שם פעמיים גיהנום.

הסיבה שרבינו סבל כל כך בזלטיפאלי

לו. ולמה היה הרבה מחלוקת על רבינו הקדוש? כי רבינו הקדוש היה בזלטיפאלי בשביל לתקן את ירבעם בן נבט, כי צריך לצאת ממנו משיח בן יוסף. וכל זמן שהשורש של ירבעם בן נבט בעצמו לא מתוקן, אי אפשר שיהיה גאולה ולהביא את משיח בן יוסף, ולכן רבינו יושב בזלטיפאלי שנתיים וסובל שם מחלוקת, כי כל מה שחטא ירבעם בן נבט, הכל התגלגל מזה שחלק על מלכות בית דוד ובגלל המחלוקת הוא פחד שמא יחזור לאדוניהם רחבעם בן שלמה ובשביל זה הוא עשה את העגלים. ולכן רבינו סבל עונש במקום ירבעם של מחלוקת.

השאלות של הזקן את רבינו

לו. והיה שם איזה זקן שעשה הרבה מחלוקת על רבינו, ורצו הגבירים שם לעשות שלום. והזקן בא לרבינו ואמר לו: שיש לו שאלות: השאלה הראשונה – מה שאמרת שכמו שיש עיר זלטיפאלי כאן, יש גם בשמים? אמר לו נכון. וכי אתה לא יודע 'ספרי' מפורש על הפסוק (דברים א, כח) "ערים גדלות וּבְצֻרֹת בְּשָׁמַיִם" כפי שיש ערים כאן למטה, יש את אותן ערים מכוונים למעלה, אחד מול השני.

והשאלה השנייה – האם זה נכון שאמרתם שאתם בזלטיפאלי מתקנים את החטא של ירבעם בן נבט. אמר לו רבינו שנכון, ואמר לו איזה ענין מתורה ס"ב תניינא שמדברת בסוד הזה של תקון חטא עבודה זרה. ושאלה שלישית – האם זה נכון שהיית בהיכלו של משיח? אמר לו נכון, ומה בכך? וכי אתה היית שם ולא ראית אותי?... הרי אתה לא היית שם.

העיקר מה שקשור אלינו שרבינו עסק הרבה בדבר הזה לתקן את ירבעם, וסבל ייסורים גדולים של מחלוקת. גם רבינו זכה להיכנס להיכלו של משיח, כי בתיקון הזה שמתקנים את ירבעם בן נבט, ע"י זה אפשר להוציא את משיח בן יוסף. וכן ניסה אחיה בהתחלה לעשות את התיקון הזה בירבעם, ואף שלא צלח בהתחלה, אבל זו היתה הבחינה של הירידה צורך עליה, בשביל שבסוף יתקן ירבעם לגמרי ויצא ממנו משיח בן יוסף. ויתקיים מה שכתוב (יחזקאל לו, טו) – "קח לך עץ אחד וכתב עליו ליהודה... ולקח עץ אחד וכתב עליו ליוסף... וקרב אתם אחד אל אחד לך לעץ אחד, והיו לאחדים בידך". וזה החיבור בין עץ יוסף ואפרים לעץ יהודה, לעשות אותם עץ אחד, ובפסוק זה יש רמז לחיבור שני המשיחים משיח בן דוד ומשיח בן יוסף, וזה הבחינה של 'קורע על מנת לתפור', בתחילה יש קריעה בין יוסף ליהודה, אבל בסוף יש חיבור שלם בין המשיחים. ולכן מצד אחד אחיה השילוני ממליך את ירבעם בן נבט, ובסוף יש תיקון 'השילוני' – גמטריא 'משה דוד אליהו' = 411, וע"י זה נזכה בעזרת ה' לגאולה שלמה, אמן.

שבת שלום – עריכה: ליאור גבע

השני, כדי לבנות במקומו את הבית השלישי שעליו כתוב "גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון".

קורע על מנת לתפור אצל אחיה השילוני

לג. וכן אצל אחיה השילוני. "והוא מתכסה בשלמה חדשה", ואמרת הגמרא (סנהדרין קב.) שהם חידושי תורה שלא שמעתן אוזן מעולם. ומאפה באו חידושי תורה כאלו שלא שמעתן אוזן? החידושי תורה אלו באו מ'זיהרא עילאה' – מהאור של 'כותנות אור' של אדם הראשון שמשם נשמת אחיה השילוני בחינת 'שלמה חדשה'.

וכתוב שם: "ויתפש אחיה בשלמה החדשה... ויקרעה שנים עשר קרעים: ויאמר לירבעם קח לך עשרה קרעים כי כה אמר ה'... הנני קרע את הממלכה מיד שלמה ונתתי לך את עשרה השבטים". ומובא במדרש (רוב רב ו, יב) שאחיה אמר לירבעם, קח לך עשרה שבטים, ושני שבטים יהודה ובנימין הם לרחבעם בן שלמה. שואל המדרש, איזה שלמה קרעו – של אחיה או של ירבעם? אומר המדרש, רב ולוי, חד אמר: של אחיה, וחד אמר: של ירבעם. אמר רבי שמואל בר נחמני, מסתבר כמו מי שאומר של אחיה. ולמה? כי הצדיקים קורעים את בגדיהם כשיש מחלוקת על מלכות בית דוד. וכפי כל הנ"ל מבואר שנקרע שם בחינת 'כותנות אור'.

החילוק בין מה שנאמר אצל אדם הראשון לבין אחיה

לד. אבל היה הבדל גדול אחד, אצל אדם הראשון מתי שנקרעו ממנו 'הכותנות אור' כתוב (בראשית ג, יז) "ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם" – בחינת פתיחת העינים שלא לטובה כמו שאומר הזוהר (בראשית לו.) ואילו אצל אחיה השילוני כתוב להיפך (מלכים א יד, ד) "ותעש בן אשת ירבעם ותקם ותלך שלה ותבא בית אחיה ואחיהו לא יכל לראות כי קמו עיניו משיבו", ואמרו במדרש (בראשית רבה סה, י) שזהו משום 'שהעמיד את ירבעם תלמיד רשע'.

הסיפור היה שאחר כך שהבן של ירבעם היה חולה מאוד, ואז אמר ירבעם לאשתו, תתחפשי ותלכי לאחיה השילוני שמינה אותי למלך, ותשאלו אותו, מה יהיה עם הילד שלנו? והיא התחפשה והגיעה אל אחיה הנביא. וכתוב "ותעש בן אשת ירבעם ותקם ותלך שלה ותבא בית אחיה ואחיהו לא יכל לראות כי קמו עיניו משיבו". ואף שאחיה לא יכלו העיניים שלו לראות טוב, אבל הצדיקים לא רואים בעיני הבשר אלא ברוח הקודש, ולכן אומר לה אחיה: "ויהי כשמע אחיהו את קול רגליה בפתח ויאמר באי אשת ירבעם למה זה את מתנבחה ואנכי שלוח אליך קשה" – שימות הבן של ירבעם.

וביאור הדברים: כשאחיה השילוני ראה מה קרה מהתלמיד שלו, איך שנעשה רשע, עי"ז לא רצה אחיה להסתכל יותר בעולם, כי כשירבעם בן נבט עשה את העגלים אחד בבית אל ואחד בדן, מבואר בזוהר ובא"י ז"ל ששני העגלים היו מקבילים לחטא העגל, שהרי חטא העגל זה בדיוק החטא של אדם הראשון. ולכן מצד אחד אחיה השילוני קורע את הכותנות אור, אבל הוא נעשה עיוור. כלומר, לא שנפקחו העיניים וראו ברע של העולם הזה כמו שהיה אצל אדם הראשון, אלא אחיה השילוני במצב כזה סוגר את העיניים, ולא רואה יותר. והבחינה של הבעטלער העיוור מהסיפור מעשויות, שאין לו שום הסתכלות בעולם הזה.

צריך לתקן את 'ירבעם בן נבט' בשביל 'משיח בן יוסף'

לה. מצד אחד אחיה קורע את השלמה וממנה את ירבעם למלך, אבל כמו שיש 'סותר על מנת לבנות', יש 'קורע על מנת לתפור'.